
Fra: Janne Andresen [mailto:andresen.janne@gmail.com]
Sendt: 23. mars 2014 10:12
Til: Postmottak HOD
Emne: Høringsrunde angående reservasjonsordning for fastleger

Høringsrunde angående reservasjonsordning for fastleger

Viser til høringsbrev 21.01.2014 om reservasjonsordning for fastleger. I høringsbrevet åpnes det for at også de som ikke står oppført på høringslisten kan gi høringsuttalelse. Jeg takker for denne muligheten, og gir med dette mitt syn på saken samtidig som jeg ber departementet om at det registreres som en egen høringsuttalelse.

Det er ikke mulig for myndighetene å innføre en reservasjonsordning for fastleger samtidig som det fremmes en garanti om at dette ikke medfører negative opplevelser for kvinner som ønsker abort. Med dette lovforslaget vil det alltid være en sjanse for at kvinner kan bli avvist på legekontoret, fordi pasienten av ulike årsaker (alder, norskferdigheter o.l.) ikke er klar over at fastlegen reserverer seg, fordi hun får en reserverende legevikar eller fordi det rett og slett er fullt på listene til andre ikke-reserverende fastleger. Det vil også skape utfordringer for jenter og kvinner bosatt på små steder. Det er langt fra alle steder man kan få en legetime på dagen, eller det finnes flere leger å velge mellom. Flere av tiltakene som foreslås vil også raskt signalisere at det er abort det dreier seg om, og dermed vil jenter og kvinners personvern være svekket.

Forslaget vil svekke kvinners reproduktive rettigheter, spesielt for de mest sårbare og utsatte gruppene. Kvinners rett til reproduktiv helse er nedfelt i FNs konvensjon for kvinners rettigheter (paragraf 12). Samvittighetsfrihet skal blant annet vurderes i forhold til andres grunnleggende rettigheter og friheter. I dette tilfelle vil det være kvinners rett til likeverdige helsetjenester. Det er statens ansvar å sikre en likeverdig tilgang på helsetjenester uavhengig av geografiske eller andre forhold. Å være fastlege er imidlertid ingen menneskerett og det er fullt mulig å finne andre yrkesvalg innen helsevesenet som ikke vil sette den aktuelle legegruppen i konflikt med samvittigheten. Dette tilsier at hensynet til jenter og kvinners rett til reproduktive helsetjenester bør veie tyngre enn fastlegers rett til å reservere seg.

Fastleger har per i dag ikke lov til å praktisere henvisningsnekt. Muligheten til å reservere seg begrenser seg etter aborloven til å utføre eller assistere ved selve abortinngrepet. Jeg mener denne loven sikrer legers rett til samvittighetsfrihet. Reservasjonsadgangen omfatter i dag ikke muligheten til å reservere seg mot å ta imot, skrive journal, klargjøre, stelle eller pleie pasienten under oppholdet eller mot å henvise pasienten til abort. Det er nettopp fordi det er en vesentlig forskjell på det å bli pålagt å utføre et inngrep, og det å henvise en pasient man har ansvaret for til en behandling pasienten selv har besluttet å få utført.

De fleste leger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise til abort har derfor trolig valgt andre legeyrker for å unngå å gjøre lovbrudd. Ved å åpne for at fastleger nå kan få mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort frykter jeg at flere leger med reservasjonsønske vil søke seg til nettopp fastlegeyrket.

Andre yrkesgrupper, som helsesøstre, farmasøyter eller politi kan da heller ikke reservere seg mot å gjennomføre lovvedtak de er uenige i, uten sanksjoner. Dersom samvittighetsgrunner etableres som prinsipp for å unnlate å yte offentlige førstelinjetjenester, vil dette kunne få store konsekvenser på sikt.

Det er et grunnleggende demokratisk prinsipp at hensynet til pasienten og hennes rettigheter, må settes foran en fastleges eventuelle ønske om å reservere seg mot å utføre en lovpålagt oppgave. Heller enn å gi fastlegene mulighet til å nekte henvisning til abort, ber jeg Helse- og omsorgsdepartementet følge opp overfor de fastlegene som ikke vil gjøre jobben sin i henhold til norsk lov. Jeg mener myndighetene plikter å sikre at alle kvinner får rett til lik helsehjelp hos sin fastlege.

Med vennlig hilsen,

Janne Andresen